

ת"פ 4755/10/21 - מדינת ישראל נגד חביב סוויטי

בית המשפט המחוזי בחיפה

ת"פ 4755-10-21 מדינת ישראל נ' סוויטי(עציר) 21 פברואר 2023

לפני: כבוד השופט אינאס סלאמה
המאשימה: מדינת ישראל

נגד
הנאשם: חביב סוויטי (עציר)

גזר דין

1. הנאשם שלפניי הורשע, על פי הודאתו במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב אישום מתוקן (לאחר שמיעת הראיות בתיק), בעבירות של סיוע לשוד בנסיבות מחמירות - עבירה לפי סעיף 402(ב) + 31 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (להלן: "**החוק**"), והחזקת סכין שלא למטרה כשרה - עבירה לפי סעיף 186(א) לחוק.

כתב האישום המתוקן

2. על פי עובדות כתב האישום המתוקן, עובר לתאריך 13.9.2021, במועד שאינו ידוע במדויק למאשימה, גמלה בלבם של הנאשם ושל אדם בשם דיאב ג'נדאווי (להלן: "**דיאב**"), שביניהם היכרות מוקדמת, החלטה לשדוד נהג מונית (להלן: "**התכנית**"). בתאריך 13.9.2021 בשעה 23:00 לערך, שהו הנאשם, דיאב ואדם נוסף (להלן: "**האחר**"), ושלושתם יחדיו להלן: "**השלושה**") ברחוב החלוץ בחיפה, כשהם מחזיקים בצוותא חדא בחפץ דמוי אקדח ותרכיס גז פלפל מדמיע. הנאשם החזיק בתוך מגן הטלפון הנייד שלו, להב סכין דק וחד באורך 9.5 ס"מ וזאת למטרה לא כשרה (להלן: "**הסכין**").

בהמשך לתכנית, סימנו הנאשם ודיאב למונית אשר נהוגה על ידי אברהם מזרחי (להלן: "**המתלונן**"), לעצור. השלושה עלו למונית כשהנאשם התיישב במושב הקדמי ליד המתלונן, בעוד דיאב והאחר התיישבו במושב האחורי. שלושתם ביקשו מהמתלונן להסיעם לרחוב בת גלים בחיפה. במהלך הנסיעה ולבקשת האחר, עצר המתלונן את המונית והאחר ירד ממנה בסמוך לבית החולים רמב"ם.

3. בהמשך לאמור, הורה דיאב למתלונן להמשיך בנסיעה, ולאחר שהמתלונן עבר את הרכבל, הורה לו דיאב לעצור את המונית. מיד לאחר מכן, הצמיד דיאב לראשו של המתלונן את החפץ דמוי האקדח וריסס לתוך עיניו גז פלפל מדמיע. "דיאב ירד מהמונית וניגש לדלת הנהג, כשבמקביל שחרר הנאשם את חגורת הבטיחות של המתלונן, בכך שלחץ על תפס החגורה, ובכך סייע לו בביצוע השוד וזאת על מנת להקל על דיאב להוציא את המתלונן מהמונית. דיאב פתח את דלת הנהג ומיד המתלונן נפל על הכביש. המתלונן התרומם ואז דיאב סגר בכוח את דלת הנהג על גופו של המתלונן, שנפל שוב ונחבל בידו וברגלו הימנית".

בהמשך לתכנית ובמסגרתה, עלה דיאב למושב הנהג והחל לנהוג במונית, כשאין לו רישיון נהיגה ומבלי שיש ברשותו תעודת ביטוח בתוקף, וכאשר הנאשם יושב לידו. השניים נמלטו מהמקום בנסיעה במונית במטרה לשלול אותה שלילת קבע מהמתלונן ומהבעלים, ללא הסכמתם, וכשהם מותירים את המתלונן החבול שרוע על הרצפה. במהלך ההימלטות, שברו השניים במזיד את מצלמת הדרך שהייתה מותקנת במונית וזרקו אותה.

כתוצאה ממעשיו של דיאב ובסיועו של הנאשם, נגרמו למתלונן שריטות שדיממו לאורך ידו הימנית ובברך רגלו הימנית. זמן קצר לאחר ביצוע השוד, נעצרו הנאשם ודיאב על ידי שוטרים בכביש 22, כשהם בתוך המונית והמונית הוחזרה לבעלים.

בכתב האישום המתוקן נטען עוד, כי הנאשם סייע לדיאב כשהם בחבורה וכי המעשים שבוצעו על ידי דיאב נעשו "בסיועו של הנאשם שהתבטא בנוכחות במקום, בחיזוק ידי הנאשם בשחרור חגורת הבטיחות של המתלונן". עוד נטען, כי הנאשם החזיק סכין מחוץ לתחום ביתו שלא למטרה כשרה.

הכרעת הדין והסדר הטיעון

4. כאמור, הסדר הטיעון אליו הגיעו הצדדים (ואשר לא כלל הסכמה עונשית), הוצג לאחר שנשמעו כל הראיות ובטרם ניתנה הכרעת הדין על פי כתב האישום המקורי. בכגון דא ולהשלמת התמונה אציין, כי במקור יוחסה לנאשם מעורבות בשוד כמבצע בצוותא וכן עבירות נוספות הקשורות במהלך השוד. דא עקא, שלאחר ניהול הראיות ובעקבות המסכת הראייתית שנפרשה בפני בית המשפט, הגיעו הצדדים להסדר טיעון שכלל תיקון מהותי ומשמעותי בסעיפי האישום שיוחסו לנאשם ושבהם הודה והורשע.

בכגון דא וכפי שיפורט בהמשך, החלטתו של הנאשם שלא להודות בביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב האישום המקורי, ולנהל את הגנתו, הביאה בסופו של יום לכך כי כתב האישום תוקן באופן משמעותי. אי לכך, העובדה כי המשפט נוהל, לא תיזקף לחובתו של הנאשם.

לא זו אף זו, דברי הנאשם עצמו, שחתמו את הדיון בו נשמעו הטענות לעונש, לפיהן, "אני ניהלתי את

התיק שלי עד הסוף כי רציתי להוכיח את חפותי בתיק", אכן עולים בקנה אחד עם תמונת המצב שתוארה. לעניין זה אשוב גם בהמשך.

טיעוני הצדדים לעונש

5. המאשימה טענה לעונש בעל פה והגישה אף טיעונים בכתב. עוד הוגשו תדפיס הרשעות קודמות של הנאשם וכן שני גזרי דין במסגרתם הוטל על הנאשם מאסר מותנה בר הפעלה. המאשימה הפנתה בטיעוניה לערכים החברתיים שנפגעו בעניינינו, "ביניהם: הגנה על קניין הפרט, כבודו וגופו; על הביטחון האישי והציבורי ושלמות הגוף והנפש". היא טענה, כי "מדובר בערכים בעלי חשיבות עליונה בכל חברה מתוקנת", ושפגיעה בהם מחייבת ענישה מחמירה ומרתיעה. המאשימה הדגישה כי בעבירות כגון דא, בית המשפט העליון הביע דעתו לא אחת על הצורך לנקוט בענישה מחמירה ואפקטיבית כלפי מבצעי עבירות שוד.

המאשימה הפנתה בטיעון הכתוב לפסק דין בודד (ע"פ 5944/13) בבחינת "הפסיקה הנוהגת", ממנו ביקשה להסיק לצורך קביעת מתחם העונש ההולם לו היא טוענת, ואשר נע בין 2.5 עד 4 שנות מאסר בפועל, לצד רכיבי ענישה נוספים. בטיעוניה בעל פה, הפנתה המאשימה לגזר דינו של בית המשפט המחוזי בחיפה, בת"פ 32345-01-22 **מדינת ישראל נ' עמאר** (28.9.2022).

6. בכל הנוגע ל"נסיבות ביצוע העבירות", הפנתה המאשימה לחלקו היחסי של הנאשם, שהיה משמעותי לטענתה, וכאשר הסיוע שהעניק לדיאב בביצוע העבירה, "נמצא ברף הגבוה של עבירה זו". היא הפנתה לנזק שנגרם מביצוע העבירה ממעשיו של דיאב בסיוע הנאשם, וציינה כי לא ניתן להצביע על סיבה מסוימת או מניע ייחודי שהביאו את הנאשם לבצע את העבירה מלבד בחירתו בדרך הפשע כדרך חיים וראיית הרווח האישי שלו. הנאשם יכל להבין את מעשיו והשלכותיהם, על אחת כמה וכמה לאור עברו הפלילי והמאסרים המותנים אשר תלויים ועומדים כנגדו. היא הפנתה אף לניצול לרעה של כוחו של הנאשם נוכח ביצוע העבירה כלפי נהג מונית בשעת לילה מאוחרת. נטען אף לתכנון שקדם לאירוע שמהווה נסיבה לחומרה לפי המאשימה.

7. בכל הנוגע לנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה, ציינה המאשימה כי הנאשם אמנם הודה במסגרת הסדר טיעון בכתב אישום מתוקן, אך מדובר בנאשם שלא חסך מהמתלונן להעיד, ניהל הוכחות במשך זמן רב ולחובתו מספר הרשעות קודמות כולל מאסרים מותנים. משאלה לא הרתיעו את הנאשם מלשוב לסורו, עתרה המאשימה לקבוע את עונשו ברף העליון של מתחם העונש ההולם. לעניין המאסרים על תנאי, ביקשה המאשימה כי אלה יופעלו במצטבר.

8. המאשימה הפנתה לגזר דינו של השותף, דיאב, בפני מותב אחר בבית משפט זה, שם נקבע מתחם עונש הולם אשר נע בין 30 ל- 60 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. על דיאב נגזרו 48 חודשי

מאסר בפועל, וכן הופעל מאסר על תנאי בן 8 חודשים באופן מצטבר. המאשימה הוסיפה, כי ערעור שהגיש דיאב לבית המשפט העליון נדחה.

9. הסנגור אף הוא טען לעונש בעל פה והגיש טיעון בכתב. בפתח דבריו ציין הסנגור, כי עסקינן באירוע אחד אשר יש לקבוע לגביו מתחם עונש הולם אחד. הוא לא חלק על כך שיש במעשיו של הנאשם כדי לפגוע בערכים חברתיים מוגנים, "ביניהם הגנה על ביטחונו ושלמות גופו של הציבור והגנה מפני פגיעה בגופם וברכושם". בבחינת מידת הפגיעה בערך המוגן, עתר הסנגור להבחין בין מדרגי החומרה השונים בעבירות שוד ובין הנסיבות השונות לחומרה ולקולא. נטען, כי בענייננו, "הפגיעה בערך המוגן הינה ברף הנמוך וזו אף באה לידי ביטוי בשים לב לכך שהנאשם הודה בסיוע לעבירה שמעובדות כתב האישום המתוקן ברי כי בוצעה באופן מובהק ע"י אחר". הסנגור הדגיש, כי מהראיות שנפרשו ניתן ללמוד בבירור כי אין המדובר בביצוע מתוחכם או מתוכנן וכי לא נגרם נזק ממשי כתוצאה מביצוע העבירות. עבירת הסיוע לשוד המיוחסת לנאשם אף בוצעה ללא הפעלת אלימות פיזית מצדו.

לעניין העבירה של החזקת סכין טען הסנגור, כי מדובר בהחזקת להב של סכין יפנית במגן הטלפון הנייד של הנאשם ומבלי שנעשה בה כל שימוש, כשאינן כל מחלוקת כי הנאשם לא החזיק את הסכין בידו במהלך האירוע.

10. הסנגור הפנה לפסיקה אשר תומכת לדידו בקביעה כי מתחם העונש ההולם שנקבע ביחס לעבירת שוד בנסיבות דומות, נע בין 6 ל- 36 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים. הסנגור הדגיש כי מתחמי הענישה אליהם הפנה, מתייחסים לביצוע עבירה מושלמת של שוד, בעוד הנאשם הורשע בסיוע בלבד, ומכאן שיש להעמיד את מתחמי הענישה המפורטים על מחצית העונש המפורט להם. "מכאן שמתחמי הענישה לעבירת סיוע לשוד, בנסיבות דומות **נעים בין 3 ל- 18 חודשי מאסר בפועל**" (ההדגשה במקור).

הסנגור ציין, כי ההפנייה לפסיקה "הינה מכוח קל וחומר, מכיוון שחלק מהפסיקה מתייחסת לעבירות דומות אשר בוצעו בנסיבות חמורות באופן משמעותי ביחס למקרה דנן".

11. הסנגור הדגיש בטיעונו, כי התיקון בכתב האישום לא היה טכני וכי הוא "התאפשר רק לאחר שנשמעו כל הראיות לפני בית המשפט ואף הוגשו סיכומים מטעם הצדדים". המאשימה בעתירתה לעונש, ולמרות התיקון המשמעותי, "מבקשת להתעלם מכלל המסכת העובדתית שנפרסה", כאשר עניינו של הנאשם מאובחן באופן מהותי מעניינו של דיאב, על החומרה של מעשיו של אותו דיאב, כפי שאף עמד עליהם כב' השופט טובי בגזר דינו ("הפעלת האלימות, השימוש בגז המדמיע, הכוח הפיזי - כל זה לא שייך לנאשם כאן" - כלשונו). יתרה מכך, אף אם נלך לפי המתחם שנקבע בעניינו של דיאב, ומשעסקינן בסיוע בכל הנוגע לנאשם, "חישוב מתמטי פשוט מביא אותנו ל- 15 חודשים. גם הרף הזה הוא לא נכון ביחס לחלקו של הנאשם ביחס לאירוע זה, היות וחלקו הוא שונה. החלק שונה בכל רמ"ח איבריו של האירוע הזה".

12. הסנגור הוסיף, כי בענייננו "אין מדובר באירועים מתוחכמים שתוכננו מראש אלא במעשה ספונטני מתגלגל" של דיאב, כאשר חלקו של הנאשם "מתואר בסעיף 8 לעובדות כתב האישום באופן שהנאשם **'שחרר את חגורת הבטיחות של המתלונן, בכך שלחץ על תפס החגורה, ובכך סייע לו בביצוע השוד'**" (ההדגשה במקור). לעניין יכולתו של הנאשם להבין את אשר עשה, הפנה הסנגור לעדותו של הנאשם במהלך פרשת ההגנה בה ציין, כי אף הוא נפגע כתוצאה מהתזת הגז המדמיע על ידי דיאב לכיוון החלק הקדמי של המונית. לפי הסנגור, "חלקו הזניח של הנאשם אינו יכול להיזקף לחובתו, כחלק מחומרת מעשיו של האחר".

הסנגור עתר להשית על הנאשם עונש ברף התחתון של המתחם. זאת, בין היתר, בשל חלקו המינורי של הנאשם, ללא שימוש באלימות פיזית או מילולית, ההודאה ונטילת האחריות, הבעת החרטה, חיסכון זמן שיפוטי ורצונו של הנאשם להשתקם "על מנת לפתוח דף חדש ונקי".

לעניין המאסרים המותנים, עתר הסנגור כי אלה יופעלו באופן חופף ולא במצטבר. זאת, בשים לב לעיקרון ההלימה ותוך התחשבות בנסיבותיו האישיות של הנאשם. בסופו של יום, עתר הסנגור כי בית המשפט יסתפק בתקופת מעצרו של הנאשם עד כה, "שהיא כבר 16 חודשים מיום האירוע", ושהינה "בהחלט תקופת מעצר הולמת את נסיבות האירוע הזה".

13. לקראת חתימת הדיון, אמר הנאשם את דברו כדלקמן:

"אני ניהלתי את התיק שלי עד הסוף כי אני רציתי להוכיח את חפותי בתיק.

היום רציתי להגיד לעו"ד שלי משהו נוסף אבל לא רציתי למשוך עוד זמן.

אני מצטער שהייתי חלק באירוע הזה, שהייתי בזמן הלא נכון ובמקום הלא נכון".

דיון והכרעה

14. העיקרון המנחה בגזירת הדין הוא קיומו של יחס הולם בין חומרת העבירה בנסיבותיה ומידת אשמו של הנאשם העומד לדין, לבין סוג העונש שיוטל עליו ומידתו.

בעת קביעת מתחם עונש הולם למעשה עבירה שביצע נאשם, על בית המשפט להתחשב בערך החברתי שנפגע מביצוע העבירה, במידת הפגיעה בו, במדיניות הענישה הנהוגה ובנסיבות הקשורות בביצוע העבירה.

לאחר קביעת מתחם העונש ההולם, על בית המשפט לאתר את העונש המתאים לנאשם בגבולות המתחם שנקבע, תוך התייחסות לנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה. בית המשפט יכול לחרוג

ממתחם העונש, הן לקולא - משיקולי שיקום, והן לחומרה - משיקולי הגנה על שלום הציבור.

מתחם העונש ההולם

15. אין חולק כי המעשים המיוחסים לנאשם מהווים אירוע אחד, שכן מדובר במעשים אשר בוצעו בסמיכות זמנים, בזה אחר זה וכאשר קשר הדוק מתקיים ביניהם. אי לכך, ואף שהמאשימה לא טענה אחרת, ומאחר והסנגור התייחס לעניין זה בטיעונו, יש לקבוע כי עסקינן ב"אירוע אחד", לגביו יש לקבוע מתחם עונש אחד.

16. בעת קביעת מתחם העונש ההולם, יש לעמוד תחילה על הערכים החברתיים המוגנים אשר נפגעו מהעבירה שביצע הנאשם, ועל מידת הפגיעה בהם.

מעשיו של הנאשם גרמו לפגיעה בשורה של ערכים חברתיים מוגנים, בראשם הגנה על ביטחון הציבור ושלומו. בדרך הילוכו, ערער הנאשם את תחושת הביטחון האישי השוררת בציבור וגרם הוא לפגיעה גם בערך החברתי של הגנה על הקניין. הפגיעה בערכים החברתיים המוגנים בכל הנוגע לחלקו של הנאשם, הינה ברמה נמוכה בשים לב לחלקו המינורי יחסית במבט על נסיבות השוד, מהלכו ותוצאותיו. מן הצד האחר, והגם שלנאשם מיוחס אך סיוע למעשים שביצע דיאב, המבצע העיקרי, שוד כשלעצמו הוא מעשה בעל חומרה מרובה, ואין להסכין כי מעשים כגון דא יארעו בחברה, כדרך להשגת "כסף קל". זאת ועוד, אירוע שוד, אפילו יהא הוא מתוכנן לפרטי פרטים, ניתן לדעת את תחילתו, אך סופו אינו ידוע מראש. זאת מחמת שמעורבים בו אנשים נוספים - הקורבן ולעיתים אף עוברי אורח.

17. בית המשפט העליון עמד לא אחת על חומרת עבירת השוד, אף מקום בו זו אינה כוללת שימוש בנשק, וכן על העונש המשמעותי אשר יש להשית על מבצע עבירה זו.

ראו על כך ע"פ 4177/06 **מדינת ישראל נ' אבו הויד**, פסקה 5 (21.6.2006):

"העבירה בה הורשע המשיב (שוד בנסיבות מחמירות - א' ס') חמורה היא גם בנסיבות בהן לא נעשה שימוש בנשק. היא מבטאת אי קבלה של תפישות היסוד של החברה באשר לכבוד שיש לנהוג בגופו של אדם ובזכותו על רכושו. היא מבטאת תפישת שלפיה כוח הזרוע הוא שמכתיב את ההתנהלות וגורמת לכך שהציבור מתנהל בתחושה של חוסר ביטחון אישי, בדיעה כי פורענות עשויה להתרגש עליו גם בהלכו לתומו ברחוב, מידו של מי אשר מבקש לעשות רווח קל. אותם אזרחים תמימים זכאים ללכת ברחוב מוגנים מפני תוקף ואורב שאינו רואה לנגד עיניו אלא את עניינו שלו. בגזירת הדין בעבירה מסוג זה ראוי כי בית המשפט ייתן את הדעת, לצד נסיבותיו האישיות של הנידון והאפשרות לשקמו, גם לצורך לשלוח מסר ברור לפיו מי שנכון לבצע מעשים מעין אלה צפוי לעונש משמעותי שיבטא גם את פגיעתו הרעה בחברה, לצד שיקולי הענישה

האחרים".

18. יתרה מכך, אף מקום בו ביצוע עבירת השוד אינו מלווה באלימות, התייחס בית המשפט בחומרה לעבירה זו. ראו על כך ע"פ 7537/16 **מזרחי נ' מדינת ישראל**, פסקה 9 (30.1.2017):

"בית משפט זה עמד פעמים רבות על חומרתה של עבירת השוד - אף במצבים בהם זו נעשית ללא אלימות פיזית ומבלי שהנאשם אוזח בפועל בנשק חם או קר - וקבע כי יש בה לפגוע בביטחונו האישי של קורבן העבירה, כמו גם בסדר הציבורי ובתחושת הביטחון של הציבור כולו...".

19. מעשי השוד שונים זה מזה, ובהתאם מנעד הענישה בצידם רחב. ראו בעניין זה דבריו של כב' השופט א' רובינשטיין בע"פ 4841/13 **ספי נ' מדינת ישראל**, פסקה יא (6.2.2014), כדלקמן:

"באשר לקביעת מתחם העונש ההולם - כנודע, לובשת עבירת השוד פנים וצורות רבות וקביעת מתחמי הענישה ההולמים בגינה מגוונת; אך פטור בלא כלום אי אפשר (בבלי, חולין כז ע"ב), ואת המסגרת קבע כמובן המחוקק בקביעת 'תג העונש' לעבירה זו - אין זהה דינה של עבירה שנעברה תוך פגיעה פיסית אלימה לעבירה שבוצעה על דרך הפחדה בלבד; אין זהה דינה של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמים לעבירה אקראית-ספונטנית; אין זהה דינה של עבירה שנעברה בחבורה לדינה של עבירת אדם יחיד; אין זהה דינה של עבירה שנעשתה תוך שימוש בנשק, חם או קר, לעבירה שנעשתה ללא שימוש בנשק; אין זהה דינה של עבירה חד פעמית למסכת שיטתית של עבירות".

בכגון דא, "מידת הפגיעה בערכים החברתיים, וכך גם מדיניות הענישה הנוהגת, תלויים, אפוא, בנסיבותיו הקונקרטיות של מעשה השוד וחומרתו. מכאן **החשיבות היתרה** בבחינת כל מעשה שוד ושוד לגופו..." (ע"פ 772/13 **יחיא נ' מדינת ישראל**, פסקה 10 (29.6.2014), (להלן: "עניין יחיא").

20. אסקור להלן מספר פסקי דין, המבטאים את מדיניות הענישה הנוהגת, ממנה יש להקיש לענייננו, ואשר בין היתר על יסודה ייקבע מתחם העונש ההולם במקרה דכאן. יש לזכור כי בענייננו מדובר בעבירה של **סיוע** לשוד בנסיבות מחמירות. בכגון דא, סעיף 32 לחוק קובע, כי עונשו של מי שהורשע בסיוע לדבר עבירה, הוא **מחצית העונש** שנקבע בחיקוק בשל ביצועה העיקרי של העבירה.

בסקירה שלהלן אתייחס גם לחלק מפסקי הדין אליהם הפנו הצדדים בטעוניהם לעונש;

ע"פ 5608/19 **אזברגה נ' מדינת ישראל** (9.1.2020) - לאחר שבית המשפט העליון הציע לאזברגה לשקול

האם הוא עומד על ערעורו, הלה ביקש לחזור בו מן הערעור, והערעור נדחה. בבית המשפט המחוזי אזברגה הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, בביצוע שוד בנסיבות מחמירות. אזברגה פגש בקורבן העבירה, יליד 1957 הסובל מקושי בהליכה, בקיוסק. זאת משביקש קורבן העבירה מאזברגה בסוברו כי הוא עובד בקיוסק, לפרוט שטר כסף מחבילת שטרות שהחזיק בכיסו. אזברגה עקב אחרי קורבן העבירה, לרבות כשעלה על מטרונית לכיוון ביתו. משנכנס קורבן העבירה לבניין, התנפל עליו אזברגה מאחור, חנק אותו, הפילו ארצה, תקף אותו באגרופים לפניו ובברכיה, נשך אותו בידו, שלף מכיס מכנסיו סך של ₪ 2,600 ונמלט מהמקום. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 24 ל- 48 חודשי מאסר בפועל, וגזר 30 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

ע"פ 4442/19 **מדינת ישראל נ' שוויץ** (13.11.2019) - בית המשפט העליון קיבל את ערעור המדינה על קולת עונשי המאסר שנגזרו על המשיבים לאחר שהורשעו בשתי עבירות של שוד בצוותא בנסיבות מחמירות. נוסף על כך המשיב 1 הורשע בעבירה של תקיפת שוטר. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם ביחס למשיב 1 נע בין 20 ל- 36 חודשי מאסר בפועל. בתוך המתחם נגזר דינו של משיב 1 (גיל צעיר וללא עבר) ל- 20 חודשי מאסר בפועל. אשר למשיב הנוסף, המתחם הועמד על 24 - 48 חודשי מאסר, בשל האלימות שהפעיל במסגרת מעשי השוד (בין היתר דקירת אחד המתלוננים בירך באמצעות סכין). על משיב זה נגזרו 28 חודשי מאסר בפועל. כאמור בית המשפט העליון קיבל את הערעור והחמיר בעונשם של המשיבים כאשר הוסיף לעונש של כל אחד מהם 10 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ 8271/17 **מדינת ישראל נ' אבו גליון** (30.1.2018) - המשיב הורשע על פי הודאתו בעבירות של קשירת קשר לפשע ושוד בנסיבות מחמירות. על פי המתואר, המשיב קשר קשר עם אחר לשדוד טלפונים ניידים מידיהם של צעירים. לשם כך, המשיב הצטייד בחפץ דמוי אקדח, והאחר הצטייד באקדח. המשיב והאחר הבחינו בשני המתלוננים. המשיב ניגש לאחד מהם, והאחר ירה באוויר. המשיב איים על המתלונן באמצעות החפץ ודרש ממנו את הטלפון הנייד. המתלונן סרב, והמשיב דחף אותו ונטל את הטלפון. האחר נטל ממתלונן קטין את הטלפון שבידו. המשיב והאחר נמלטו מהמקום, כשהאחר יורה ירייה נוספת באוויר. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 15 ל- 40 חודשי מאסר בפועל; השית על המשיב 23 חודשי מאסר בפועל, וכן הורה על הפעלת מאסר מותנה של 10 חודשים, באופן שחמישה חודשים ירוצו במצטבר. בית המשפט העליון החמיר בעונשו של המשיב, כך שעונש המאסר יעמוד על 31 חודשים, ויחד עם המאסר המותנה שהופעל על ידי בית המשפט המחוזי - 36 חודשי מאסר בפועל.

ע"פ 1615/17 **עבידת נ' מדינת ישראל** (6.9.2017) - ערעורו של עבידת נדחה (לאחר שבית המשפט העליון הציע לשקול האם הוא עומד על ערעורו, והמערער הודיע כי אין הוא עומד על הערעור). בבית המשפט המחוזי, עבידת ונאשם נוסף, הורשעו על פי הודאתם בעובדות כתב אישום מתוקן במסגרת הסדר טיעון, בעבירת שוד בנסיבות מחמירות. על פי המתואר, בשעה 01:00 המתלוננת ילידת 1996, יצאה את מקום עבודתה בדרכה לביתה. לאחר שחלפה על פני הנאשמים, הנאשם הנוסף משך בחוזקה את תיקה, והמתלוננת נפלה ונחבטה בקרקע. הנאשמים תפסו את המתלוננת ומשכו אותה, תוך שהם בועטים בגבה ומנסים לחטוף ממנה בכוח את התיק. בהמשך, ולאחר שהנאשמים לא הצליחו לקחת את התיק, עבידת לקח את הטלפון הנייד שלה, והנאשמים נמלטו. בית המשפט המחוזי קבע מתחם עונש הולם הנע בין 1 ל- 3 שנות מאסר בפועל,

השית על כל אחד מהנאשמים 16 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

ע"פ 5817/16 זיז'וק נ' מדינת ישראל (1.8.2016) - פסק דין אליו הפנתה ההגנה. המערערת הורשעה בביצוע עבירת שוד בנסיבות מחמירות בצוותא, לאחר שיחד עם אחרת שדדו את המתלונן, אדם נכה בעל שיתוק מוחין. בית המשפט המחוזי קבע, כי מתחם העונש ההולם נע בין 9 חודשים ל- 3 שנות מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים, וגזר על המערערת 12 חודשי מאסר בפועל. בית המשפט העליון הקל בעונשה של המערערת וגזר עליה 9 חודשי מאסר בפועל.

עניין יחיא - על המערער אשר הורשע בעבירת שוד בניגוד לסעיף 402(א) לחוק ושהייה בלתי חוקית בישראל נגזרו 4 שנות מאסר לריצוי בפועל לצד עונשים נלווים. עונש המאסר בפועל בגין שתי העבירות הופחת בערעור באופן שיעמוד על 24 חודשים. קבלת הערעור אמנם התבססה על כך כי מתחם הענישה אשר נקבע על ידי בית המשפט המחוזי (3 - 6 שנות מאסר בפועל) אינו תואם את נסיבות ביצוע העבירה, אינו מתיישב עם מדיניות הענישה הנוהגת וקביעתו לא נעשתה תוך יישום מלוא הוראות תיקון 113 לחוק, אך במקביל בית המשפט זקף לזכותו של המערער, בין היתר, את העובדה כי הוא נעדר הרשעות קודמות, נטל אחריות על מעשיו והביע חרטה. לציין, כי מדובר בשוד של תיק מאישה שישבה על ספסל בגן ציבורי. לאחר שהיא רדפה אחרי המערער והשיגה אותו, הוא חסם את פיה כדי להשתיקה, אחז בידה בכוח והפילה ארצה. המערער שכב על גופה של המתלוננת והכניע אותה ולאחר מכן קם ונמלט מהמקום כשהתיק בחזקתו. כתוצאה מהאירוע נשרטה המתלוננת ונגרם לה שטף דם קל בידה.

ע"פ 7430/13 טוחסונוב נ' מדינת ישראל (3.3.2014) - פסק דין אליו הפנה הסנגור. המערער הורשע בביצוע עבירות שוד בנסיבות מחמירות בצוותא תוך שננקטה כלפי המתלונן אלימות שהותירה חבלות בגופו (נפיחות ודימומים בפניו ובידיו בגינם נזקק לטיפול רפואי) וגניבת רכוש. בית המשפט המחוזי קבע, כי מתחם העונש נע בין 6 חודשי מאסר הניתנים לריצוי בעבודות שירות לבין שנתיים מאסר והשית על המערער 7 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. הערעור נדחה.

ע"פ 5944/13 סלמאן נ' מדינת ישראל (18.2.2014) - פסק דין אליו הפנתה המאשימה.

המערער הורשע בעבירה של סיוע לשוד מזוין שבוצע כלפי נהג מונית. זאת בידועו כי אדם נוסף שנסע עמו מחזיק בתעודת זהות ישראלית מזויפת וכי ברשותו מברג. המערער עזב את המונית באמתלה כי הוא הולך להביא כסף, בעוד האחר שדד את המונית באיומי המברג אותו הצמיד לצווארו של המתלונן. בבית המשפט המחוזי נקבע מתחם אשר נע בין 20 חודשים ל- 4 שנות מאסר. המערער נדון ל- 20 חודשי מאסר בפועל לצד עונשים נלווים. הערעור לבית המשפט העליון נדחה.

ע"פ 7655/12 פייסל נ' מדינת ישראל (4.4.2013) - המערער הורשע על פי הודאתו בעבירת שוד. על פי המתואר שם, בין המערער ושניים נוספים שהיו עמו לבין המתלונן התעורר ויכוח. בהמשך, השלושה תקפו את המתלונן אשר נפל ארצה, ונטלו ממנו מכשיר טלפון נייד וכ- 500 ₪. בית המשפט המחוזי העמיד את טווח

הענישה על 4 עד 6 שנות מאסר בפועל, והשית על המערער 30 חודשי מאסר בפועל ופיצוי למתלונן. בית המשפט העליון ציין כי עיון בפסיקה מעלה שמתחם הענישה הראוי לעבירות שוד שבוצעו בנסיבות דומות עומד על תקופה של 6 חודשי מאסר ועד שנתיים מאסר, והעמיד את עונשו של המערער על 20 חודשי מאסר בפועל.

ת"פ (מחוזי חיפה) 32345-01-22 **מדינת ישראל נ' עמאר** (28.9.2022) - פסק דין אליו הפנתה המאשימה. הנאשם הורשע בעבירה של סיוע לשוד בנסיבות מחמירות של תושב זר ברחוב החלוץ בחיפה. הנאשם ואדם נוסף עקבו אחר המתלונן וכשזה נכנס לביתו נכנסו אחריו ושדדו ממנו סכומי כסף ומחשב נייד. בית המשפט המחוזי העמיד את מתחם העונש ההולם על 24 עד 48 חודשי מאסר, לצד עונשים נלווים וגזר על הנאשם 30 חודשי מאסר בפועל. בנוסף, הופעל במצטבר עונש מאסר מותנה אשר היה תלוי ועומד נגד הנאשם לתקופה של 10 חודשים. כמו כן, הושתו על המערער מאסרים מותנים ופיצוי למתלונן.

ת"פ (מחוזי חיפה) 56193-05-21 **מדינת ישראל נ' פלוני** (12.1.2022) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן בביצוע עבירת שוד בסניף בנק, באמצעות פתק שנמסר לפקידת הבנק ובו נכתב "תנועה אחד לא במקום הורג אותך והורג את עצמי אין לי מה להפסיד כסף ומהר". בגזר הדין של הח"מ נקבע מתחם הנע בין 12 לבין 36 חודשי מאסר בפועל, ובגזר עונש של 19 חודשי מאסר בפועל, לצד עונשים נלווים.

ת"פ (מחוזי ירושלים) 50481-02-20 **מדינת ישראל נ' מצפר** (2.12.2020) - מצפר הודה במסגרת הסדר טיעון בעובדות כתב אישום מתוקן והורשע בעבירת שוד בנסיבות מחמירות. על פי המתואר, המתלוננת ילידת 1947, התהלכה ברחוב כשעל כתפה תיק. מצפר אשר נסע ברכב בו נהג אדם אחר, הבחין במתלוננת, הורה לאחר לבצע פניית פרסה ובהמשך לעצור את הרכב. מצפר יצא מהרכב, החל ללכת אחר המתלוננת, ואחר כך רץ לעברה, תפס בתיק ומשך אותו. המתלוננת הוטחה בכוח על המדרכה והתגלגלה עליה. בהמשך, נעשה שימוש בכרטיסי האשראי שנגנבו מהמתלוננת. בית המשפט המחוזי קבע כי מתחם העונש ההולם נע בין 20 ל-40 חודשי מאסר, וגזר עונש של 28 חודשי מאסר בפועל; הפעלת עונש מאסר מותנה של 9 חודשים, חודשיים במצטבר ושבעה חודשים בחופף, וכן עונשים נלווים.

ת"פ (מחוזי מרכז) 21967-03-20 **מדינת ישראל נ' קאשי** (27.10.2020) - הנאשם הורשע על פי הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן בביצוע עבירות של שוד והפרת הוראה חוקית. בכל הנוגע לעבירת השוד, על פי המתואר, הנאשם נכנס לחנות נוחות בתחנת דלק כשהוא חבוש בקפוצ'ון ובידו חפץ חד. הנאשם איים על המוכרת באמצעות החפץ החד, הורה לה להביא את הכסף שבקופה, לקח סך של כ-1,500 ₪ ונמלט. בית המשפט המחוזי קבע מתחם הנע בין 12 ל-36 חודשי מאסר, והשית על הנאשם 18 חודשי מאסר בפועל, הפעלת מאסר מותנה בן 3 חודשים במצטבר, וכן עונשים נלווים.

עד כאן סקירת הפסיקה.

21. בכל הנוגע ל**נסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, יש ליתן את הדעת לכך כי חלקו של הנאשם בביצוע

מעשה השוד הינו מינורי עד מאוד. כל אשר עשה הנאשם היה לשחרר את חגורת הבטיחות של המתלונן, פעולה אשר הביאה לכך כי המתלונן ייפול אל מחוץ למונית כאשר דיאב פתח את דלת הנהג. הנאשם לא נקט בשום אלימות, לא פיזית ולא מילולית. הנאשם לא גרם לנזקים לרכוש וכמובן גם לא פגע במתלונן. חלקו המזערי של הנאשם חייב לתת את אותותיו בעת קביעת מתחם העונש ההולם בתיק זה. זאת, לצד התחשבות כמובן בפסיקה הנוהגת, בערכים החברתיים המוגנים שנפגעו ובמידת הפגיעה בהם, שהיא כאמור - בכל הנוגע לנאשם - נמוכה. זאת ועוד, ובכל הנוגע להחזקת הסכין, מדובר בלהב של סכין יפנית שהוחזקה במגן הטלפון של הנאשם, ומכל מקום הוא לא ערך בה כל שימוש במהלך האירוע.

מן הצד האחר, אף אם אין עסקינן בביצוע בצוותא, ואף שמדובר בסיוע בלבד, מעשהו של הנאשם ונוכחותו תרמו לביצוע השוד, כאשר כפי שנטען בכתב האישום בו הודה הנאשם, המדובר אף באירוע מתוכנן עליו ידע מבעוד מועד. מכאן, מתקיים אלמנט של חומרה שגם אותו יש להביא בחשבון בעת קביעת מתחם העונש ההולם. זאת, לצד ביצוע העבירה בשעת לילה מאוחרת כלפי מתלונן אשר "כל חטאו" היה כי רצה לפרנס את עצמו ואת משפחתו ולכן אף עבד בלילות. עבירות כאלה שמבוצעות כלפי "עובדי הלילה" טומנות בחובן מרכיב נוסף של חומרה.

בצד כל אלו, בל נשכח כאמור כי בסופו של יום, פוטנציאל הסיכון לפגיעה בגוף לא התממש במלוא עוצמתו, מחמת שהנזק בפועל היה קל יחסית ואף הוא נגרם על ידי המעשים שבוצעו על ידי דיאב ולא על ידי הנאשם.

22. על רקע נסיבות ביצוע העבירה, הערכים החברתיים אשר נפגעו כתוצאה מביצוע העבירה ומידת הפגיעה בהם, כמו גם מדיניות הענישה הנהוגה, סבורני כי מתחם העונש ההולם את עבירת הסיוע לשוד שביצע הנאשם, יחד עם העבירה של החזקת סכין, נע בין **15 חודשי מאסר בפועל לבין 36 חודשי מאסר בפועל**, לצד עונשים נלווים.

23. בענייננו, לא מצאתי כי מתקיימים שיקולים אשר מצדיקים סטייה מהמתחם לחומרה או לקולא. שיקול ההגנה על שלום הציבור, הגם שמתקיים מעצם הערך המוגן שנפגע, אינו מצדיק חריגה מהמתחם. שיקול השיקום, בשים לב לנסיבות, אינו מתקיים ואינו מצדיק גם הוא סטייה מהמתחם.

משנקבע מתחם העונש ההולם, ומשלא מצאתי מקום לחרוג מגבולותיו, אעבור לקבוע את העונש המתאים לנאשם בגבולות המתחם.

העונש המתאים לנאשם

24. בעת קביעת העונש המתאים לנאשם, יש להתחשב **בנסיבות אשר אינן קשורות בביצוע העבירה**, כמפורט בסעיף 40יא לחוק.

25. הנאשם כאמור בחר שלא להודות בביצוע העבירות שיוחסו לו בכתב האישום המקורי, אלא ניהל את משפטו במלואו תוך שנשמעו הן פרשת התביעה והן פרשת ההגנה. החלטה זו של הנאשם הביאה בסופו של יום לכך כי כתב האישום תוקן באופן משמעותי. אין בדעתי אפוא לזקוף לחובתו של הנאשם את העובדה כי ניהל את משפטו. נהפוך הוא, ההחלטה להודות במיוחס לו, לאחר תיקון כתב האישום, תיזקף לזכותו. זאת ועוד, הנאשם הביע חרטה כנה ואמיתית ודבריו בעניין זה הותירו עליי רושם אמין. הנאשם הביע צער שלקח חלק באירוע הזה ועל כך, כהגדרתו, שהיה "בזמן הלא נכון ובמקום הלא נכון". כאמור, התרשמתי כי צערו אמיתי וכי רצונו היה להוכיח את חפותו, רצון אשר בסופו של יום הוכיח את עצמו בכל הנוגע לביצוע העיקרי והמהותי של המעשים. נטילת האחריות אפוא וההודאה תיזקפנה לזכותו.

26. מן הצד האחר, לנאשם עבר פלילי שאינו מבוטל (ראו טמ/1) שכן לחובתו 8 הרשעות קודמות, האחרונה היא מיום 23.9.2020 בעבירות איומים, היזק לרכוש ותקיפה הגורמת חבלה של ממש לבן זוג. בגין הרשעותיו, הוטלו על הנאשם עונשים אשר כללו מאסר בפועל לתקופות לא קצרות. עברו מגוון וכולל גם עבירות רכוש רבות.

27. נסיבה נוספת שיש לקחת בחשבון ואשר אינה קשורה בביצוע העבירה, היא העונש שנגזר על דיאב, המבצע העיקרי בענייננו. כאמור, נגזרו על דיאב בגין מעשיו מושא תיק זה 48 חודשי מאסר בפועל. כן הופעל במצטבר עונש של 8 חודשי מאסר על תנאי. מתחם העונש ההולם שנקבע בגין מעשיו של דיאב נע בין 30 ל-60 חודשי מאסר בפועל. כזכור, חלקו של דיאב **עולה לאין שיעור על חלקו המזערי והמינורי של הנאשם דכאן שהורשע אך בסיוע.**

בנסיבות אלה, יש בעונשו של דיאב כדי להשליך על ענייננו ועל העונש שייגזר על הנאשם בסופו של יום. לציין, כי לדיאב אף היה עבר פלילי מכביד ועניין זה נלקח בחשבון בעת גזירת דינו. בשים לב לעיקרון אחידות הענישה, לא ניתן לנתק את מלאכת גזירת הדין בענייננו מעונשו של דיאב, תוך שיקוף ואבחון חלקו של הנאשם.

28. רבות נכתב על אודות עיקרון אחידות הענישה. ראו ע"פ 2836/22 **מדינת ישראל נ' אמארה**, פסקה 18 (7.6.2022):

"ככלל, יש להחיל שיקולי ענישה דומים על מי שביצעו עבירות דומות במהותן, בנסיבות דומות, ושהינם בעלי נסיבות אישיות דומות. כאשר מדובר בנאשמים שונים המורשעים במסגרת אותה פרשה, עקרון אחידות הענישה מקבל משנה תוקף. במצב דברים זה מושך עקרון אחידות הענישה לעבר הטלת עונשים דומים על מי שביצעו מעשים דומים, וכן **בשמירה על יחס של שקילות בין מבצעייהם של מעשים הנבדלים זה מזה בחומרם** (ראו למשל: ע"פ 7350/12 **פלוני נ' מדינת ישראל**, פסקה 10 (14.1.2013); ע"פ 2274/12 **אבו מאדי נ' מדינת ישראל**, פסקה 16 (27.2.2013))" (ההדגשה - לא במקור).

כוחו של עיקרון אחדות הענישה יפה גם מקום בו אחד מן הנאשמים הורשע בביצוע עבירה מושלמת, והאחר בסיוע, תוך שמירה על "יחס של שקילות" בין העונשים. ראו למשל ע"פ 4959/19 פלוני נ' מדינת ישראל (12.6.2022), שם מצא בית המשפט העליון להקל בעונשו של פלוני שהורשע בביצוע מספר עבירות, לרבות בהריגה, הגם שעונש זה הוא פרי הסדר טיעון "סגור" והיה נכון בשעתו, וזאת מחמת שהוא "פוגע בעיקרון אחדות הענישה", באופן שהצדיק התערבות. זאת, בשים לב לעונשים שהושתו על שני שותפיו לעבירה, אשר הורשעו בסיוע לכל אותן העבירות בהן הורשע פלוני.

29. אם כן, בשקלול הנתונים לחומרה ולקולא, איני סבור כי יש לחרוג ממתחם העונש ההולם. בהינתן מכלול השיקולים, דומני כי יש למקם את עונש מאסרו בפועל של הנאשם במחצית הראשונה של מתחם העונש ההולם. זאת, בעיקר נוכח הודאתו וקבלת האחריות על מעשיו ונוכח רצונו "לפתוח דף חדש ונקי" כלשון בא כוחו.

בדרך זו, הכוללת הן מאסר לא קצר מאחורי סורג ובריח והן מאסרים מותנים, יוגשם עיקרון ההלימה ואף תושג הרתעת הרבים. ענישה זו תביא גם להרתעת הנאשם, ובכך כולי תקווה כי הנאשם ישוב אל דרך הישר עם תום ריצוי עונשו.

30. אשר למאסרים המותנים, בשים לב למועד העבירות ולמועד גזרי הדין, למהות העבירות שם וכאן, להודאת הנאשם ומכלול הנסיבות שפורטו לעיל, כולל חלקו המזערי כאן, ועל מנת להביא לתוצאה מידתית ומאוזנת, הנני סבור כי את המאסרים המותנים הזהים בתקופתם (5 חודשים) יש להפעיל, האחד בחופף והאחר במצטבר.

סוף דבר

31. על כן, אני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:

- **שמונה עשר (18) חודשי מאסר בפועל.**

- **כמו כן, אני מפעיל את עונש המאסר המותנה אשר הוטל על הנאשם בת"פ (שלום קריות) 44569-02-19 במאוחד עם 24796-04-19, ביום 23.9.2020, לתקופה של 5 חודשים, במצטבר לעונש המאסר שהוטל עליו בתיק זה.**

- **כמו כן, אני מפעיל את עונש המאסר המותנה אשר הוטל על הנאשם בת"פ (שלום ירושלים) 64219-12-18, ביום 18.9.2019, לתקופה של 5 חודשים, וזאת בחופף לעונש המאסר שהוטל עליו בתיק זה.**

סך הכל ירצה הנאשם עונש מאסר בפועל של עשרים ושלושה (23) חודשים.

מאסר זה ימנה החל ממעצרו של הנאשם, ביום 13.9.2021.

- שניים עשר (12) חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג פשע.
- ששה (6) חודשי מאסר על תנאי למשך שלוש שנים, שלא יעבור עבירת אלימות או רכוש מסוג עוון.
- נוכח תקופת המאסר וחלקו המינורי של הנאשם, לא מצאתי להשית על הנאשם ענישה נוספת בעלת ביטוי כלכלי, בדמות קנס או פיצויים.

זכות ערעור תוך 45 ימים לבית המשפט העליון.

ניתן היום, ל' שבט תשפ"ג, 21 פברואר 2023, בהעדר הצדדים.